

Lise Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülükleri ile Psikolojik Belirtileri Arasındaki İlişki

Yrd. Doç. Dr. Taşkın Yıldırım
İnönü Üniversitesi-Türkiye
tyildirim.pdr@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Abdullah Atlı
İnönü Üniversitesi-Türkiye
abdullahatli1@gmail.com

Canan Çitil (Y.Lis.)
İnönü Üniversitesi-Türkiye
canancitil@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri ile psikolojik belirtileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma kapsamına; ihtiyaç duyulan örneklem büyüklüğüne ulaşana kadar en ulaşılabilir örnekler kullanılarak seçilen okullardaki 303'ü kız ve 284'ü erkek toplam 587 gönüllü öğrenci dâhil edilmiştir. Öğrencilerin psikolojik belirtileri Kısa Semptom Envanteri (KSE), psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri ise Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülük Ölçeği (PYAGÖ) ile ölçülmüştür. İkili değişkenler için t-Testi ve çoklu değişkenler için ANOVA istatistik tekniği kullanılmıştır. Bulgulara göre; cinsiyet, sınıf düzeyi ve daha önce yardım alıp almama durumu ile psikolojik yardım aramaya gönüllülük arasında anlamlı bir fark yoktur. Psikolojik belirtilerin psikolojik yardım aramaya gönüllülüğü ne denli yordadığını belirlemek için adımsal regresyon analizi yapılmıştır. Obsesyon ve paranoid düşünce belirtilerinin, psikolojik yardım aramaya gönüllülüğü anlamlı düzeyde açıkladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bulgular literatür ışığında tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik yardım, Yardım arama, Gönüllülük, Psikolojik belirti, Lise öğrencileri

GİRİŞ

Bireyler yaşamları süresince zorlanma yaratan durumlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Karşılaşılan sorunların çözümünde kişi kendi kendine yetebilirken bazen de başkalarının yardımına ihtiyaç duymaktadır (Fry vd., 2013; Karaalp, 2009). Yardım mesleklerinin hepsinin ortak amacı insan yaşamını iyileştirmek ve geliştirmektir (Yeşilyaprak, 2009, s. 196). Yardım alma süreci; problemin fark etme, var olan belirtileri ve bu durum için desteğe gereksinimi olduğunu ifade etme, ulaşılabilir yardım alma kaynaklarının saptama (kimden ve nereden yardım alacağına karar verme) ve yardım almayı ve yardım kaynaklarına sorunu ifade etmeyi kabul etme aşamalarından oluşmaktadır (Rickwood, Deane, Wilson ve Ciarrochi, 2005). Ruh sağlığı hizmet mesleklerinden biri olan psikolojik danışma ve rehberliktir. Psikolojik danışma süreci, danışanı ve onun yaşamını anlamaya ve anlamlandırmaya yardım sürecidir. Danışan açısından, bir ihtiyacın farkındalığı ile başlaması beklenir (Yıldırım, 2013). Bireyin bu farkındalığı yardım arama davranışının belirleyicisidir ama tek başına yeterli değildir. Birçok insan için bir

psikolojik danışmana ya da herhangi bir ruh sağlığı uzmanına görünmek başarısızlığa uğradığını kabul etmek anlamını taşımaktadır (Carnevale, 2001).

Alan yazın incelendiğinde görülmektedir ki psikolojik problemler/belirtiler yaşayan bireyin çevresindeki kişilerin yanı sıra profesyonel bir kaynağa başvurması gerektiğini fark edip, psikolojik danışmana gelmesi sürecinde pek çok faktör etkili olmaktadır. Yaş (Thao, 2004 akt., Meydan ve Lüleci, 2013), cinsiyet (Fischer & Turner 1970; Türküm, 2000; Çankaya, Erkan, Terzi ve Özbay, 2012; Serim, 2011), eğitim düzeyi (Arslantaş, 2000; Komiya, Good ve Sherrod, 2000), daha önceki yardım arama davranışları (Deane ve Todd, 1996), algılanan sosyal destek (Kapçı ve Hamamcı, 2010; Pisani vd., 2012; Richwood ve Braithwaite, 1994), psikolojik rahatsızlıkların düzeyi (Deane ve Chamberlain, 1994), hizmet ile ilgili bilgi, servislere ulaşılabilirlik (Wilson ve Deane, 2001) gibi faktörler araştırmalara konu olan değişkenlerdendir.

Bireylerin diğer alanlarda olduğu gibi psikososyal desteğe ihtiyaç duydukları önemli bir dönem de ergenlik dönemidir. Bu dönemde; sadece bireyin kendisiyle ve diğerleriyle değil, diğerlerinin de (ebeveyn, akrabalar, öğretmenler, akran grubu vb.) bireyle sorun ve sorunlardan kaynaklı çatışma yaşamaları olasıdır. (Dacey ve Kenny 1994; Kulaksızoğlu, 1997; Özbay ve Öztürk, 1992). Ergenlik, doğası gereği fırtınalı bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Erikson, bu aşamada kimlikle ya da rol karmaşası ile sonuçlanacak bir dizi kararın alınması gerektiğini ifade etmiştir (Dacey ve Kenny, 1994; Gander ve Gardiner, 2007). Bu dönemde; bedenin ve duyguların değişimlerine uyum sağlayabilme, ebeveynlerden ayrılmaya hazırlık yapabilme, bağımsızlığın aşamalarını kazanabilme, değerleri sorgulayabilme, yaşam felsefesini oluşturabilme, yakın kişisel ilişkileri keşfetme, meslek seçme ergenin gelişimsel görevleridir. Bu dönemin olası sorunları/krizleri içerisinde ilk adet görme, cinsel ilişki deneyimi, liseden mezun olma, üniversiteye giriş, ana-baba ile yaşam tarzı konusunda çatışma, karşı cinsle ilişki kopması, meslek seçiminde kararsızlık, başarı/başarısızlık vb. yer alır (Sayıl vd., 2000). Bu dönem içerisinde ergenin kendisiyle ve diğerleriyle yaşadığı çatışmaların yoğunluğu (ergenin otoritenin yönlendirmelerine karşı durması, kuralları sorgulaması, hızlı ve şaşırtıcı duygusal-davranışsal değişimler, gelecekle ilgili endişeler ve geleceği yapılandıracak sınavlar konusunda obsesyonlar vb.) lise yıllarına karşılık gelmektedir. Bu gelişim evresindeki baskılardan dolayı ergenler psikolojik belirtiler (kişilerarası duyarlılık, öfke ve düşmanlık, kaygı, fobi, depresyon, yeme-içme problemleri, paranoid düşünceler vb.) gösterebilmektedirler.

Eskin (2000), lise dönemi ergenlerinin ruhsal belirtilerinin yaygınlığı ve bu belirtilerin intihar davranışıyla ilişkisini incelediği çalışmasında, ergen sorunlarının yoğun olduğunu, her üç gençten birinin keyifsizlik ve durgunluk, gündelik işlerden zevk alamama, karar vermede güçlük ve kendilerini sürekli zor altında hissetme şikâyetlerini ve her dört gençten birinin ise bu zorlukları halledemeyecekmiş gibi hissetme, kişisel sorunlarla uğraşamama, mutsuzluk ve yaptığı işe kendini verememe şikâyetleri olduğunu saptamıştır.

Profesyonel olmayan kaynaklardan yardım arayan bireyler için yardım kaynağı olarak anne ve baba ilk sırada gelmektedir ancak ergenler daha çok arkadaşlarını

tercih etmektedir (Arslantaş, 2000; Goodwin vd., 2013; Hinson ve Swanson, 1993; Lin, 2002; Topkapı ve Meydan, 2013). Ergenin içerisinde yer aldığı sosyal çevre tarafından kendisine sunulan sosyal desteğin yetersiz veya hatalı olması sonucunda ergenlerde çeşitli uyum problemleri ortaya çıkabilmektedir (Trotter, 1989; akt Siyez, 2006).

Eğitim-öğretim süreci içerisinde ergenlik döneminin görünen ve görünmeyen gelişimsel ve travmatik sorunlarının yoğunlaştığı evre ortaöğretim (lise) dönemidir. Bu ortaöğretim kurumlarında, ergen sorunlarının fark edilmesi, gerekli müdahalelerde zamanında bulunulması önem kazanmaktadır. Bireyler bir sıkıntıya düştüklerinde yardım almak için psikolojik danışmana başvururlar. Okul psikolojik danışmanları, yalnızca bazı duygusal-sosyal sorunları olan kişilere sağaltıcı-iyileştirici hizmetlerde bulunmakla kalmaz aynı zamanda bunları önleyici bir işlevi de üstlenir (Gladding, 2013, s. 419).

Literatür incelendiğinde lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri ile ilgili çalışmaların azlığı dikkat çekmiştir. Öğrencilerin kendini açma (Bradley, Robinson ve Brannen, 2012; Erdayı, 2009; Karaalp, 2009), algıladıkları sosyal destek (Karaalp, 2009; Pisani vd., 2012), bağlanma stilleri (Erdayı, 2009) ve sosyodemografik değişkenler (Kırımlı, 2007) ile psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerinin incelendiği; psikolojik yardım aramaya gönüllülük ile ilgili çalışmaların genel olarak, üniversite öğrencileri ve yetişkinlerle yapıldığı görülmüştür (Çankaya, Terzi, Erkan ve Özbay, 2012; Meydan & Lüleci, 2013; Göker, 2013; Özdemir, 2012; Serim, 2011).

Lise öğrencilerinin psikolojik belirtileri ile ilgili çalışmalar incelendiğinde de şiddet (Singer vd., 1995; Acar, 2009), sosyal destek (Hirsch & Rapkin, 1987; Özkara, 2010; Düzgün, 1995) madde kullanımı (Kandel & Davies, 1996) sanal zorbalık (Batıgün ve Kılıç, 2011; Batmaz, 2012; Schneider vd., 2011) problem çözme becerileri (Birel, 2012) benlik saygısı/öz yeterlik (Sarı, 2008; Telef ve Karaca, 2011), empati (Satılmış, 2012) gibi değişkenlerin incelendiği görülmüştür.

Bu bilgiler ışığında; lise öğrencilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin çalışmaların çokluğuna rağmen sorunların çözümüne ilişkin gönüllülükleri ile ilgili çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Ayrıca, lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri ile psikolojik belirtileri arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır. Daha önce de vurgulandığı gibi, okullardaki rehberlik servisleri lise öğrencilerinin uyum düzeylerini artırmada önemli bir psikolojik destek hizmet alanıdır. Bu kapsamda, öğrencilerin yaşadıkları psikolojik belirtileri saptamak ve psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerini belirlemek önem kazanmaktadır. Özellikle lise yılları biyo-psiko-sosyal yapı gereği geleceğin belirlendiği ve dikkatle ele alınması gereken bir öğretim basamağıdır. Dönemin yaşanılacak sorunlarını bilimsel araçlarla belirlemek ve rehberlik servisinin etkililiğini artırmak için bu ve benzeri çalışmaların katkı getirmesi beklenmektedir. Ayrıca, kendini saklama eğilimde olan ergenlerin yaşadığı problem alanlarını belirlemek ve psikolojik yardım aramaya gönüllü olan ergenlerin hangi psikolojik belirtilere sahip olduğu okul

psikolojik danışmanlarının risk gruplarına daha kolay ulaşması açısından ve müdahalelerin belirlenmesi açısından da önem kazanmaktadır.

YÖNTEM

Lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllüklerini çeşitli değişkenler açısından incelemeyi ve psikolojik belirtiler ile psikolojik yardım aramaya gönüllükleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın soruları şu şekilde sıralanmaktadır:

- Lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllükleri cinsiyet, daha önce psikolojik yardım hizmeti alıp-almama ve sınıf değişkenleri açısından anlamı farklılık göstermekte midir?
- Lise öğrencilerinin psikolojik belirtileri, psikolojik yardım aramaya gönüllüklerini anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

Araştırmada, katılımcıların erişim uygunluğu nedeniyle seçildiği olasılığa dayalı olmayan uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2010). Uygun örnekleme yönteminde araştırmacı ihtiyaç duyduğu örneklem büyüklüğüne ulaşana kadar en ulaşılabilir örneklerden oluşturduğu bir grup ile başlayarak çalışmasını sürdürür. Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılı Sivas ili Kangal ilçesinde bulunan dört lise (Kangal Koç Anadolu Lisesi, Kangal Lisesi, Kangal İmam Hatip Lisesi ve Kangal Meslek Lisesi) ve Malatya ilinde bulunan iki lise (Malatya Ticaret Lisesi ve Konak Anadolu Lisesi) öğrencileri oluşturmuştur. Öğrencilerin 303'ü kız (%51.6) ve 284'ü erkek (%48.4) olan öğrencilerin yaşları 14-20 (\bar{X} =16.49; Ss=1.12) arasında değişmektedir.

Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülük Ölçeği (PYAGÖ): Çankaya, Sürücü ve Altun (2007) tarafından problem alanları ölçeği maddelerinin yardım aramaya gönüllülük formuna dönüştürülerek oluşturulan ölçek bu haliyle üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Ölçek 10 maddeli 5'li Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin Cronbach-alpha güvenilirlik katsayısı .92; test-tekrar test yöntemi ile hesaplanan güvenilirlik katsayısı .65'dir. Ölçeğin madde toplam korelasyonları .57 ile .79 arasında bulunmuştur. Erdayı (2009), 100 ergen öğrenciyle testin güvenilirliğini incelemiş ve test tekrar test yöntemi ile güvenilirlik katsayısı .73, Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ise .90 olarak bulunmuştur. Bu araştırma kapsamında ölçeğin Cronbach alpha katsayısı hesaplanmış ve .81 olarak bulunmuştur.

Kısa Semptom Envanteri: Derogatis (1992), tarafından çeşitli psikolojik belirtileri taramak amacıyla geliştirilen Kısa Semptom Envanteri, SCL-90-R (Belirti Tarama Envanteri)'nin kısa formudur. SCL-90-R'nin 9 faktörüne dağılmış olan 90 madde arasından, her faktörde en yüksek yükü almış toplam 53 madde seçilerek kısa form elde edilmiştir. Ölçekte toplam 53 maddelik 9 alt ölçek ve ek maddeler yer almakta olup, bunların toplam puanları ile üç global indekse göre değerlendirme

yapılmaktadır. KSE, "hiç" ve "çok fazla" seçenekleri arasında değerlendirilen Likert tipi bir ölçektir. Her alt ölçek için belirlenen toplam puan, alt ölçeğin madde sayısına bölünerek o boyut için bir puan elde edilmektedir. Alt ölçekler şunlardır: Somatizasyon, obsesif-kompulsif, kişilerarası duyarlık, depresyon, anksiyete, hostilite, fobik-anksiyete, paranoid düşünceler, psikotizm. Global rahatsızlık belirleyici üç ölçek ise farklı puanlanmaktadır ve "rahatsızlık ciddiyeti indeksi", "belirti toplamı", "semptom rahatsızlık indeksi" isimlerini almaktadır. Şahin ve Durak (1994) tarafından yapılan üç ayrı çalışmada, ölçeğin toplam puanından elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları .96 ve .95, alt ölçekler için elde edilen katsayılar ise .55 ile .86 arasında değişmiştir. Bu çalışma kapsamında yeniden iç-tutarlılık katsayısı ölçeğin toplam puanı için .95 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçekler .57 ile .80 arasında değişmektedir.

Lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesine ilişkin olarak yapılan analizlerde iki grubun karşılaştırılmasında t-testi, daha fazla grupların karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) tekniği kullanılmıştır. Gruplararası farklılığı belirlemek için F istatistiği kullanılmıştır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerinde ne derece etkili olduğunu gösteren etki büyüklüğü değerleri de incelenmiştir. İki grup ortalaması arasındaki farkın hesaplandığı istatistiksel yöntemler için etki büyüklüğü hesaplanmasında Cohen's d formülü kullanılmıştır. Hesaplamalar sonucunda elde edilen Cohen's d değeri .20-küçük; .50- orta ve .80 ise büyük etki büyüklüğü olarak yorumlanmıştır (Cohen, 1988). İki den fazla grubun karşılaştırılmasında etki büyüklüğünün hesaplanması için Omega kare (Ω^2) yöntemi kullanılmıştır. Varyans analizlerinde etki büyüklüğü hesaplanması için Omega kare (Ω^2) yöntemi kullanılmalıdır. Omega kare için etki büyüklükleri .01 küçük, .06 orta, .14 büyük olarak yorumlanmalıdır (Kirk, 1996'dan akt., Field, 2009). Lise öğrencilerinin psikolojik belirtilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllüklerini yordama gücünün belirlenmesinde adımsal (stepwise) regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma verisinde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkilerin doğrusallığı, varyansın homojen dağılımı, hata bağımsızlığı (independence of error terms) ve hata dağılımının normalliği kriterlerinin de karşılandığı gözlenmiştir. Regresyon analizinde katılımcı sayısının her bağımsız değişkenin $50+8k$ (k = değişken sayısı) katı kadar olması gerektiği belirtilmektedir (Field, 2009). Bağımsız değişkenler arasındaki ikili korelasyonların düşük düzeyde çıkmış olması değişkenler arası çoklu bağlantının (Multicollinearity) olmadığını göstermiştir. Varyans büyütme faktörü (Variance Inflation Factor) değerinin 5'in altında; tolerans değerinin .20 den yüksek olduğu görülmüştür.

BULGULAR VE YORUM

Lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri cinsiyet değişkeni ve daha önce psikolojik danışma yardımı alıp-almama değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için t-Testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 1 ve tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 1:

Lise Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülük Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Değişken	n	\bar{x}	ss	sd	t	p	Cohen's d
Kız	303	23,52	8,79	585	1.96	.050	.16
Erkek	284	22,04	9,38				

Tablo 1'de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri [t(585)=1.96; p <.05] cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin (\bar{x} =23.52) psikolojik yardım aramaya gönüllülük puan ortalamaları erkek öğrencilerin (\bar{x} =22.04) puan ortalamalarından yüksektir. Bu farka ilişkin etki büyüklüğü incelendiğinde (Cohen's d =.16) küçük etki büyüklüğü olduğu görülmektedir.

Tablo 2:

Lise Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülük Puanlarının Daha Önce Psikolojik Danışma Alıp-Almamasına Göre t-testi sonuçları

Değişken	n	\bar{x}	ss	sd	t	p	Cohen's d
Evet	440	22.43	9,16	585	-1,748	.081	-.14
Hayır	147	23.94	8,86				

Tablo 2'de görüldüğü gibi lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri [t(585)=-1,748; p >.05] daha önce psikolojik yardım alıp-almamaya göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir.

Lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerinin sınıf değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için ANOVA testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3:

Lise Öğrencilerinin Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülük Puanlarının Sınıf Düzeyine Göre ANOVA sonuçları

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Omega squared (ω^2)
Sınıf Düzeyi	Gruplararası	76,801	3	25,600		
	Gruplarıçi	48529,209	583	83,240	.308	-.003
	Toplam	48606,010	586			

Tablo 3'te görüldüğü gibi yapılan ANOVA testi sonucunda lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri sınıf düzeyine göre [F(3,583)=.308; p >.05] anlamlı farklılık göstermemektedir. Psikolojik yardım aramaya gönüllülük ve

psikolojik belirtiler arasındaki ilişkinin belirlenmesi için korelasyon analizi yapılmış ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4:

Değişkenler Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1-PYAGÖ	1										
2-Somatizasyon	.150**	1									
3-Obsesif-Kompulsif	.223**	.601**	1								
4-Kiş. A. Duy	.177**	.539**	.597**	1							
5-Depresyon	.182**	.575**	.668**	.675**	1						
6-Anksiyete	.214**	.669**	.652**	.655**	.699**	1					
7-Hostilite	.179**	.501**	.473**	.459**	.575**	.645**	1				
8-Fobik-Anksiyete	.152**	.596**	.573**	.575**	.564**	.668**	.445**	1			
9-Paranoid Düş.	.215**	.501**	.599**	.602**	.655**	.593**	.496**	.496**	1		
10-Psikotizm	.169**	.542**	.607**	.550**	.693**	.595**	.481**	.573**	.638**	1	
11-Ek Skala	.168**	.609**	.655**	.567**	.682**	.688**	.531**	.574**	.560**	.607**	1
Mean	22.81	.79	1.37	1.13	1.14	1.05	1.50	.77	1.33	1.00	1.13
Std.D.	9.10	.72	.85	.92	.95	.81	1.03	.69	.86	.77	.91

*p<.05; **p<.001; PYGAÖ

Tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde psikolojik yardım aramaya gönüllülük ile obsesif-kompulsif belirtiler ($r=.22$), paranoid düşünceler ($r=.21$), anksiyete ($r=.21$), depresyon ($r=.18$), hostilite ($r=.17$), kişilerarası duyarlılık ($r=.17$), psikotizm ($r=.169$), ek skala ($r=.16$), fobik anksiyete ($r=.15$) ve somatizasyon ($r=.15$) arasında ($p<.01$) düzeyinde anlamlı pozitif ilişki vardır.

Psikolojik belirtilerin psikolojik yardım aramaya gönüllülüğü yordama düzeylerinin belirlenmesi için adimsal (stepwise) regresyon analizi kullanılmış ve sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5:

Psikolojik Yardım Aramaya Gönüllülüğün Yordayıcısı Olarak Psikolojik Belirtilere İlişkin Adimsal Regresyon Analizi

	B	Std. Error	β	R ²
Aşama 1				
(Sabit)	19,554	,694		.05
Obsesyon	2,377	,430	,223**	
Aşama 2				
(Sabit)	18,885	,739		.06
Obsesyon	1,564	,534	,147*	
Paranoid	1,333	,525	,127*	

R² = .05 Aşama 1, ΔR^2 = .010 Aşama 2 ($p <.05$). $p <.05$; ** $p <.001$

Tablo 5 incelendiğinde, adimsal regresyon analizinin birinci aşamasında obsesif-kompulsif değişkeninin lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerinin %5'ini [$F(1,585) = 30.570$; $p <.001$] açıkladığı görülmektedir.

Adımsal regresyon analizinin ikinci aşamasında modele, obsesif-kompulsif değişkeninin yanına paranoid düşünceler değişkeni girmiştir. Obsesif-kompulsif ve paranoid düşünceler değişkenleri birlikte psikolojik yardım aramaya gönüllülüğün %6'sını [$F(2,584)= 18.856; p <.001$] açıklamaktadır. Bunun yanında somatizasyon, kişilerarası duyarlılık, depresyon, anksiyete, hostilite, fobik-anksiyete, psikotizm, ek skala puanlarının modele katkısının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde; psikolojik yardım aramaya gönüllülük düzeyinde, kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır. Her iki grubun puan ortalamalarına bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre psikolojik yardım aramaya daha fazla gönüllü oldukları görülmüştür. Bu bulgu daha önce yapılan bazı araştırmaların sonuçlarıyla paralellik gösterirken (Atıcı, 2008; Demirdöğen, 2013; Erkan, Özbay, Cihangir-Çankaya ve Terzi, 2012; Şavur, 2012; Topkaya ve Meydan, 2013), bazılarında (Karaalp, 2009) farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olmasında, toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi olabilir. Kız öğrencilerin sorunlarını başkalarıyla paylaşıp çözüm yolları arayabildiğini, erkek öğrencilerin ise ergenliğin doğası ve toplumsal cinsiyet rolleri gereği sorunlarını tek başlarına çözmeyi tercih ettikleri söylenebilir. Ayrıca; kız öğrencilerin psikolojik yardım aramaya daha fazla gönüllü olmaları onların psikolojik yardıma ilişkin olumlu tutuma sahip olmalarıyla (Çınar, 2008; Kırımlı, 2007; Özdemir, 2012; Soykatırcı, 2004), kendini açma davranışlarıyla (Özdemir, 2012; Serim, 2011; Yılan, 2007) algıladıkları sosyal destek düzeylerinin yüksek olmasıyla (Meydan ve Lüleci, 2013), etiketlenme algılarıyla (Gulliver, Griffiths ve Christensen, 2010) açıklanabilir.

Bulgulara göre; psikolojik yardım aramaya gönüllülük, öğrencilerin daha önce yardım alıp almama durumlarına bağlı anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Benzer şekilde, Kırımlı'nın (2007) lise öğrencilerinin psikolojik yardıma ilişkin tutumlarını araştırdığı çalışmada daha önce yardım alan öğrenciler ile yardım almayan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak alanyazında, daha önce yardım alma/almama değişkeninin anlamlı bir farklılık oluşturduğunu gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Erkan, Özbay, Cihangir-Çankaya ve Terzi, 2012; Meydan ve Lüleci, 2013; Özdemir, 2012). Psikolojik yardım aramaya gönüllülüğün, sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulgusu ise alanyazındaki çalışmalara benzerdir (Atıcı, 2008; Kırımlı, 2007; Soykatırcı, 2004).

Psikolojik yardım aramaya gönüllülük ile psikolojik belirtiler arasındaki korelasyon incelendiğinde, psikolojik belirtilerin tüm alt boyutları ile psikolojik yardım aramaya gönüllülüğün pozitif yönde bir ilişkisi olduğu görülmektedir. Bu bulgu, psikolojik belirtilerin artmasıyla psikolojik yardım aramaya gönüllülüğün de arttığını göstermektedir. Bu araştırma kapsamında yapılan adımsal regresyon

analizinde ise psikolojik belirtilerin alt boyutlarından obsesif-kompulsif belirtilerin ve paranoid düşüncenin, psikolojik yardım aramaya gönüllülüğü anlamlı düzeyde açıkladığı saptanmıştır. Lise öğrencilerinin psikolojik belirtilerinin araştırıldığı çalışmalar incelendiğinde de obsesif-kompulsif belirtiler ile paranoid düşünce puanlarının yüksek olduğu görülmektedir (Abay, Pulular, Memiş ve Süt, 2010; Acar, 2009; Akkoç, 2013; Aşkın vd., 1995; Düzgün, 1995; Gülgez, 2007; Kelleci, Güler, Sezer ve Gölbaşı, 2009; Kılıç, 1987; Riggio ve Kwong, 2011; Satılmış, 2012; Sakarya, 2013; Yılmaz, 2010; Zhang vd, 2011). Araştırma bulguları kapsamında, obsesif-kompulsif ve paranoid düşünce belirtileri gösteren lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülük düzeylerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu belirtilerin kişiyi ve kişinin sosyal çevresini rahatsızlık verici düzeyde etkileyebileceği ve bu nedenle psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerini arttırabileceği söylenebilir. Lise öğrencilerinin içinde buldukları gelişim döneminin doğası gereği, ebeveyn desteğinden uzaklaştıkları da göz önünde bulundurulduğunda, yaşadıkları/yaşabilecekleri gelişimsel ve travmatik sorunların çözümüne ilişkin psikolojik yardım aramaya gönüllü olmaları önem kazanmaktadır.

Bu bulgular ışığında bu araştırmanın önerileri aşağıda sıralanmıştır:

- 1- İleride, lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülükleri ile psikolojik belirtilerin araştırıldığı çalışmalarda ana-baba tutumu gibi farklı değişkenler de araştırmaya dahil edilip incelenebilir.
- 2- Bu çalışmanın bulgularından biri obsesif-kompulsif belirti ve paranoid düşünce puanları yüksek olan lise öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya daha fazla gönüllü oldukları yönündedir. Obsesif-kompulsif belirtiler ile paranoid düşünce belirtileri gösteren öğrencilerle nitel çalışmalar yapılabilir ve böylelikle bu belirtilere sahip öğrencilerin psikolojik yardım aramaya gönüllülüklerinin diğer belirtileri gösterenlere göre daha fazla olmasının nedenleri derinlemesine araştırılabilir.
- 3- Yardım aramaya gönüllülük sadece bireyin kendisinden kaynaklanan nedenlerle değil, yardım hizmeti veren uzmana ve rehberlik hizmetlerine ilişkin algının olumsuz olmasından da kaynaklanıyor olabilir. Bu doğrultuda, rehberlik servisi çalışanının öğrenciler tarafından nasıl algılandıklarına ilişkin (iş ayrıntıları, profesyonellik, güvenilirlik vb) çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Abay, E., Pulular, A., Memiş, Ö. Ç. ve Süt, N. (2010). Edirne ili merkezindeki lise öğrencilerinde obsesif-kompulsif bozukluğun epidemiyolojisi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*: 23(4), 230-237. DOI: 10.5350/DAJPN2010230402
- Acar, T. (2009). *Dokuzuncu sınıf öğrencilerinde akran zorbalığı ve psikolojik belirtiler*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3e031db4041bf44d1b3805e9eebb7bdaafb33ffc7279816282493d3cbc6822339b>

- Akkoç, F. F. (2012). Lise öğrencilerinin mesleki kararsızlıklarının sosyo-demografik faktörlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*: 23, 215-233. <https://edergi.mehmetakif.edu.tr/index.php/efd/article/view/429/318>
- Arslantaş, H. (2000). *Yetişkinlerde profesyonel psikolojik yardım arama tutumu ve bunu etkileyen faktörler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Aşkın, R. vd. (1995). Lise öğrencilerinde SCL-90-R ile semptom taraması. *Düşünen Adam*: 8(1), 43-47. http://www.dusunenadamdergisi.org/tr/DergiPdf/DUSUNEN_ADAM_DERGISI_dc4e74c5e0ee48de93f23788d6d6ce0f.pdf
- Atıcı, M. (2008). İlköğretim öğrencilerinin arkadaşlarıyla yaşadığı çatışmaları çözmede okuldaki psikolojik danışmanın yardımına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*: 53, 25-47. <http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/291>
- Batıgün, D. A ve Kılıç, N. (2012). İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*: 26 (67), 1-10. http://www.kokdemir.info/courses/psk112/articles/ART00_InternetBagimlilik.pdf
- Batmaz, M. (2012). İlköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin psikolojik belirtilere göre sanal zorba/mağdur düzeylerinin yordanması. Sakarya Üniversitesi, Sakarya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3a2299a654f5571314a449e146c592f8e774159007a9e50354163a8a459c77a51>
- Birel, S. (2012). Lise öğrencilerinin bazı değişkenlere göre rekabetçi tutum, psikolojik belirtiler ve problem çözme beceri düzeyleri. On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd307a257b743fb32ff4a256444b7eb80b73949d2ae30d0bc028f37e0457c65b8df>
- Bradley, L. K., Robinson, M. L. ve Brannen, L. C. (2012). Adolescent help-seeking for psychological distress, depression, and anxiety using an internet program. *International Journal of Mental Health Promotion*: 14 (1), 23-34. DOI: 10.1080/14623730.2012.665337
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Carnevale, P. J. (2001). *Danışmanlık İncileri*. İstanbul: Anahtar Kitaplar.
- Cihangir-Çankaya, Z., Altun, E. ve Sürücü, M. (2007, Ekim). *Problem alanları ve yardım aramaya gönüllülük ölçeği: Geçerlik ve güvenilirliği*. IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulan bildiri, Çeşme, İzmir.
- Cihangir-Çankaya, Z., Erkan, S. Terzi, Ş., Özbay, Y. (2012). Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım aramaya gönüllülük düzeylerinin yordanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 12(1), 25-42. <http://www.edam.com.tr/kuyeb/pdf/tr/020698c615f812f2f3bbaa71494144f102a.pdf>
- Çınar, L. (2008). *Evlilik Doyumunu: Cinsiyet Roller ve Yardım Arama Tutumu*. Gazi Üniversitesi, Ankara. [https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3ab673b46fd28e525ec1237e544a3a9289a2db08c30d0f935db79c56235c47c389c56d28fd0d3dcd6](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd32ee4d7d6ed88a294be18766157ad295f95e7f2f2764fdfe1c7eaf40cc2fd71b1Dacey, J. ve Kenny, M. (1994). Adolescent Development. Madison, UK: Braun ve Benchmark.</p><p>Deane, F. P. & Todd, D. M. (1996). Attitudes and intentions to seek professional psychological help for personal problems or suicidal thinking. <i>Journal of College Student Psychotherapy</i>. 10(4). doi: 10.1300/J035v10n04_06</p><p>Deane, K.P., & Chamberlain, K. (1994). Treatment fearfulness and distress as predictors of professional psychological help-seeking. <i>British Journal of Guidance and Counseling</i>, 22, 207-218.</p><p>Demirdöğen, N. (2013). Okul öncesi öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ile psikolojik yardım arayışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul. <a href=)

- Düzgün, Ş. (1995). *Lise öğrencilerinin psikolojik belirtileri ile ana-baba tutumu arasındaki ilişkiler*. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd38c8ddda03f21d10b949de259cd6d30ae3c54d2b52f3e226a1a0d5ca458229f32>
- Erdayı, G. S. (2009). *Üniversite sınavına hazırlanan ergenlerin psikolojik yardım aramaya gönüllülük düzeyleri*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd312163230c464123f64bd120aa16004e9ed7b361be088d37b5e12ed493d0c3656>
- Fischer, E. H. ve Turner, J. L. (1970). Orientations to seeking professional help: Development and research utility of an attitude scale. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*: 35, 79-90. doi: <http://dx.doi.org/10.1037/h0029636>
- Fry, A. D. vd. (2013). Adolescent relationship violence: help-seeking and help-giving behaviour among peers. *Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine*. doi:10.1007/s11524-013-9826-7
- Gander, J. M., Gardiner, W. H. (2007). *Çocuk ve Ergen Gelişimi (6. Basım)*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Gladding, T. S. (2013). Psikolojik Danışma: Kapsamlı Bir Meslek. Nilüfer Voltan Acar (Ed.), Psikolojik Danışma Alanları içinde (s. 398-427). Ankara: Nobel
- Goodwin, D. R. vd. (2013). Thoughts of self-harm and help-seeking behavior among youth in the community. *Suicide and Life-Threatening Behavior*: 43 (3), 305-311. doi:10.1111/sltb.12017
- Göker, Y. (2013). *Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları ve psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3ab673b46fd28e5252f9416cbbf96583b13127b7fdd20f4232fb507ab3351f8db025ed693e6a0673b>
- Gulliver, A., Griffiths, M. K. ve Christensen, H. (2010). Perceived barriers and facilitators to mental health help-seeking in young people: a systematic review. *BMC Psychiatry*: 10: 113.
- Gülgez, E. Ö. (2007). *Lise öğrencilerinin olumsuz risk alma davranışlarının psikolojik belirtiler, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi: Ankara ili örneği*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd353d20ca3991cc9a5c9fa99010f102bc30c514db9482a9a3a14023af12d9ba832>
- Hinson, J. A., & Swanson, J. L. (1993). Willingness to seek help as a function of self disclosure and problem severity. *Journal of Counseling and Development*, 71, 465-470. DOI: 10.1002/j.1556-6676.1993.tb02666.x
- Hirsch, B. J. Ve Rapkin, B. D. (1987). The transition to junior high school: a longitudinal study of self-esteem, psychological symptomatology, school life, and social support. *Child Development*: 58(5), 1235-1243. doi: 10.2307/1130617
- Kandell, D. B. Ve Davies, M. (1996). High school students who use crack and other drugs. *Arch Gen Psychiatry*.53(1), 71-80. doi:10.1001/archpsyc.1996.01830010073010.
- Kapçı, G. E. ve Hamamcı, Z. (2010). Aile işlevi ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişki: erken dönem uyum bozucu şemaların aracı rolü. *Klinik Psikiyatri*, 13, 127-136.
- Karaalp, A. (2009). *Lise öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Ege Üniversitesi, İzmir.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd370f03689c6a78935ebfa63b1dc57ea03374ec8d7ce06369e367db12bbde3ab6d>
- Kelleci, M., Güler, N., Sezer, H. Ve Gölbaşı, Z. (2009). Lise öğrencilerinde internet kullanma süresinin cinsiyet ve psikiyatrik belirtiler ile ilişkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*: 8(3), 223-230.

- Kılıç, M. (1987). *Değişik psikolojik arazlara sahip olan ve olmayan öğrencilerin sorunları*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd385f4b8f7db9d22e9c99891b38a131ece8efa8ca559160579cf22b7a4b29b00a5>
- Kırımlı, F. (2007). *Lise öğrencilerinin psikolojik yardım arama tutumlarını etkileyen etmenler*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd343165919e7dff23b36d0eab834b9dc523629f255687a9d559259a53040fa8b3c>
- Komiya, N., Good, G. E., Sherrod, N. B. (2000). Emotional openness as a predictor of college students' attitudes toward seeking psychological help. *Journal of Counseling Psychology*: 47(1), 138-143. doi: 10.1037/0022-0167.47.1.138
- Kulaksızoğlu, A. (1997). *Ergenlik dönemi*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu.
- Lin, Y. N. (2002). Taiwanese university students' perspectives on helping. *Counseling Psychology Quarterly*, 15, 47-58.
- Meydan, B. ve Lüleci, B. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinde psikolojik yardım almaya ilişkin tutumun yordayıcısı olarak önceki psikolojik yardım alma deneyimi, algılanan sosyal destek ve yalnızlık. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*: 3(4), 45-56.
- Özbay, H. ve Öztürk, E. (1992). *Gençlik*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özdemir, S. (2012). *Psikolojik yardım alma tutumu ile kişilik, kendini saklama, cinsiyet rolleri arasındaki ilişkiler*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd307a257b743fb32ffa849701a7238ddd30804809b55ab60497b34192d4bbdda>
- Özkara, N. (2010). *Ortaöğretim son sınıf öğrencilerinin ahlaki yargı yetenek düzeyleri, sosyal destek algıları ve psikolojik belirtilerinin incelenmesi*. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd39c2aaed9bc38e4295038f62da86d7ec2ef6e9ac388585a2c3cd7f07ba092882a>
- Pisani, R. A. vd. (2012). Associations between suicidal high school students' help-seeking and their attitudes and perceptions of social environment. *Journal of Youth Adolescence*, 41, 1312-1324. DOI 10.1007/s10964-012-9766-7
- Rickwood, D., Deane, P. F., Wilson, J. C. & Ciarrochi, J. (2005). Young people's help-seeking for mental health problems. *Advances in Mental Health*: 4(3), 218-251. doi: 10.5172/jamh.4.3.218
- Rickwood, D.J., & Braithwaite, V.A. (1994). Social-psychological factors affecting help-seeking for emotional problems. *Social Science and Medicine*, 39, 563-572. DOI: 10.1016/0277-9536(94)90099-X
- Riggio, H. R. ve Kwong Y. W. (2011). Paranoid thinking, quality of relationships with parents, and social outcomes among young adults. *Journal of Family Issues*: 32(8), 1030-1049. DOI: 10.1177/0192513X11403281
- Sakarya, Ö. (2013). *Ergenlerin ruhsal belirtileri ile duygusal özyeterlik düzeylerinin incelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3ab673b46fd28e5259fa4160bfd01acd6200ca2378aa01f28f250044d232138781b3afc16e5fae2f9>
- Sarı, C. (2008). *Ergenlerin psikolojik belirti düzeyleri ve uyumlarını yordayan bazı değişkenler*. Selçuk Üniversitesi, Konya.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd32ee4d7d6ed88a29448e380c7c12f9c19ffc53020b6b693ce7b6e292c985c6938>
- Satılmış, B. H. (2012). Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin bazı değişkenlere göre psikolojik belirtileri ve empatik eğilim düzeyleri. Hacettepe Üniversite,

- Ankara.<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd307a257b743fb32ff083aba508d948884bd947380a860617b97ac40acf8495056>
- Sayı, I. ve ark. (2000). *İntihar davranışı, Kriz ve Krize Müdahale*. (1. Basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, 6, 165-197.
- Schneider, K. S., vd. (2011). Cyberbullying, school bullying, and psychological distress: a regional census of high school students. *American Journal of Public Health*: 102(1), 171-177. doi: 10.2105/AJPH.2011.300308
- Serim, F. (2011). *Yetişkinlerin psikolojik yardım arama tutumlarının yordanması*. Ege Üniversitesi, İzmir.<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd38a580598a7218505a7336cc45f4675c3a12743431551baea80805b98153f04a7>
- Singer, M. I., vd. (1995). Adolescents' exposure to violence and associated symptoms of psychological trauma. *JAMA*: 273(6), 477-482. doi:10.1001/jama.1995.03520300051036.
- Siyez, M. S. (2006). *15-17 yaş arası ergenlerde görülen problem davranışların koruyucu ve risk faktörleri açısından incelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd39defac1ccce0a7184c49fda0637dee8606c74bf5de776c4948f97ecf0b084117>.
- Soykatırcı, M. (2004). *Ergenlik dönemindeki öğrencilerin okullardaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine bakış açıları*. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3f94d9c0f484385d544f3c06998c632fd03ac7337454b1c1f337949b191f8948b>
- Şavur, E. (2012). *İnsani yardım çalışanlarının yardım arama davranışına ilişkin bir inceleme: psikolojik belirtiler, psikolojik sağlık ve sosyal destek algısı*. Ankara Üniversitesi, Ankara.<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd307a257b743fb32ffa477ac3298941673c5c928c22d428eb5f06e5a2c37b927d2>
- Telef, B. B. ve Karaca, R. (2012). Ergenlerin öz-yeterliklerinin ve psikolojik semptomlarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*: 8 (16), 499-518. http://asosindex.com/journal-article-abstract?id=15879#.U57IVHJ_vMg
- Topkaya, N. ve Meydan, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin problem yaşadıkları alanlar, yardım kaynakları ve psikolojik yardım alma niyetleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*: 3 (1), 25-37. <http://www.pegegog.net/index.php/pegegog/article/view/C3S4M3>
- Türküm, A. S. (2000). Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardım almaya ilişkin tutumları ve kendini açma eğilimleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*: 10(2), 205-220.
- Voltan-Acar, N., Yıldırım, İ., & Ergene, T. (1996). Psikolojik danışma hizmetlerinden kimler yararlanıyor?. *3P Dergisi*, 4(2), 122-129.
- Wilson, C. J., Deane, F. B. (2001). Adolescent opinions about reducing help seeking barriers and increasing appropriate help engagement. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 12(4), 345-364.
- Yılan, G. (2007). *Psikolojik yardımın dıştan denetimli insanların içten denetim düzeyini yükseltmeye etkisi*. On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd353d20ca3991cc9a5812b26ed43d66b4af03d4ea32fdb8b822e8e0e1564512fbf>
- Yıldırım, T. (2013). A process of short-term dynamics oriented and individual counseling: A case of stuttering. *International Journal of Psychology and Counselling*, 5 (6),104-113.
- Yeşilyaprak, B. (2009). Türkiye’de psikolojik danışma ve rehberlik alanının geleceği: Yeni açılımlar ve öngörüler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 193-213.

Yılmaz, F. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinde sosyal karşılaştırma ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişki. Sakarya Üniversitesi, Sakarya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3f0be111c8ea896644f2083832e29e96d7db3a27b2afaa790b36220867fce3151>

Zhang, H. vd. (2011). Mental health problems and coping styles of urban and rural high school students in China. *Journal of Community Psychology*, 39(8), 1019-1030. DOI: 10.1002/jcop.20492

The Relationship between High School Students' Willingness to Seek Psychological Help and Their Psychological Symptoms

Assist.Prof. Dr.Taşkın Yıldırım
İnönü University-Turkey
tyildirim.pdr@gmail.com

Assist.Prof.Dr.Abdullah Atlı
İnönü University-Turkey
abdullahatli1@gmail.com

Canan Çitil (M.A.)
İnönü University-Turkey
canancitil@gmail.com

Extended Abstract

Problem and Purpose: Adolescence is a stormy period, whereby the individual themselves and the people around them carefully focus on the individual. During the process of education, the phase where visible and invisible problems of adolescence are intensified is the period of secondary education (high school). In these secondary education institutions, noticing the problems of adolescents and making necessary interventions on time become significant. Despite the abundance of studies on the problems that high school student's face, the lack in the studies on their willingness for the solution of their problems is striking. Moreover, this study becomes significant in the identification of problem areas experienced by adolescents, who have the tendency to hide themselves, and their psychological symptoms. In this way, this study is also crucial, since it enables psychological counselors at schools to reach out for risk groups more easily. In this study, the relationship between high school students' willingness to seek psychological help and their psychological symptoms is examined.

Method: Relational screening model is used in this research, which aims to analyze high school students' willingness to seek psychological help with respect to different variables and to identify the relationship between psychological symptoms and their willingness to seek psychological help. In this research, convenience sampling method is utilized in identifying the study group. During the 2013-2014 school year, students from four high schools (Kangal Koç Anadolu Lisesi, Kangal Lisesi, Kangan İmam Hatip Lisesi and Kangal Meslek Lisesi), located in the city of Sivas, in Kangal district and two high schools in the city of Malatya (Malatya Ticaret Meslek Lisesi and Konak Anadolu Lisesi) constitute the study group of this research. 303 (51.6 %) of the students are female and 284 (48.4 %) of the students are male. The questionnaire containing "Brief Symptom Inventory", "Willingness to Seek Counseling Scale" and personal information form were used as data collection tools. In this research, Cronbach's alpha reliability coefficient of the "willingness to seek counseling scale" is calculated as .81.

Findings: High school students' willingness to seek psychological help [t(585)=1.96; p <.05] displays significant difference with respect to gender. The mean point of female students' (\bar{x} =23.52) willingness to seek psychological help is higher than the mean

point of male students ($\bar{x}=22.04$). High school students' willingness to seek psychological help [$t(585)=-1,748$; $p >.05$] does not display a significant difference with respect to the status of having previous psychological help. As a result of the ANOVA test, high school students' willingness to seek psychological help displays a significant variance with respect to class level [$F(3,583)=.308$; $p >.05$]. There is significant positive relationship at the level of ($p <.01$) between willingness to seek psychological help and obsessive-compulsive symptoms ($r=.22$), paranoid ideation ($r=.21$), anxiety ($r=.21$), depression ($r=.18$), hostility ($r=.17$), interpersonal sensitivity ($r=.17$), psychoticism ($r=.16$), additional scala ($r=.16$), phobic-anxiety ($r=.15$) and somatization ($r=.15$). In the first phase of the stepwise regression, it is seen that the variable of obsessive-compulsive explains 5 % [$F(1,585)=30.570$; $p <.001$] of high school students' willingness to seek psychological help. In the second phase of the stepwise regression analysis, the variable of paranoid ideation is inserted along with the variable of obsessive-compulsive. Together, variables of obsessive-compulsive and paranoid ideation explain 6 % [$F(2,584)=18.856$; $p <.001$] of willingness to seek psychological help.

Conclusion: Female students are more willing to seek psychological help than male students. When the correlation between willingness to seek psychological help and psychological symptoms is examined, it is seen that there is a positive relationship between psychological symptoms, with all sub-dimensions, and willingness to seek psychological help. This finding shows that as psychological symptoms increase, it also increases psychological help seeking willingness. In the stepwise regression analysis, carried out within the scope of this study, it is found that obsessive-compulsive symptoms and paranoid ideation, which are sub-dimensions of psychological symptoms, explain psychological help seeking willingness at a significant level.

Keywords: Psychological help, Help seeking, Willingness, Psychological Symptoms, High school students

